

Orkesta hembygdsförening

Traktaten:

Sidnr **080** och **090**

Version 2003-04

(Ann och Bertil Engstrand)

- **Traktatet**
- **"Granstugan"** (nya soldattorpet, på nya ekonomiska kartan benämmt **Kosvältan**)

Traktatet, övervuxen murstock (foto: Larsåke Falk, 1970-talet)

Granstugan/Kosvältan (foto: Larsåke Falk, 1970-talet)

Strax innan Granbylund går enligt 1903 års länskartan också en väg ut mot söder, som delar sig på fältet och leder till var sitt torpställe, som visas förbundna sinsemellan med prickad gångväg. Tillsammans betecknas torpen med namnet **Traktaten**.

Det västra torpet, som ligger i direkt anslutning mot rågången till Wivelsta (dessutom sockengräns mot Markim) går tillsammans med fältet utanför också under namnet **Traktatet**. Enligt RAPPORT 1999 från Länsstyrelsen i stockholms län "var torpet gammalt redan 1703 och omgavs då av fyra små åkerlappar, varav tre stycken betecknades som öde. Strax norr därom låg torpet Holmen som redan övergivits samma år, liksom åkrarna runtom").

Likväl hittar vi stället på 1771 års lantmäterikarta över Granby 1,2,3, och Hyppinge, väl utmärkt med en betydande bebyggelse i form av såväl hus som flera uthus. Dessutom finns för stället gällande husförhörslängder med uppgifter om torparen Gustav Pettersson, född 5/3 1843 och hustrun Maria Josefina, född 4/2 1847 med barn Elin Sofia, född 21/4 1878 samt Hulda Maria Fredrika född 24/3 1883.

Platsen för torpet är svår att upptäcka, som barn har jag aldrig lyckats. Först på senare tid i samband med forskning för Orkestaboken har vi upptäckt resterna av bebyggelsen med det intressanta namnet, som alltid övat lockelse på mig. Det kan beskrivas som liten kulle ihop med stor gran och dessutom tillsammans med syrener, bärbuskar, humle. Kullen visar sig innehålla rester av tegelmurstock.

Stället längre österut - "Granstugan eller Kosvältan" - i gångstigens andra ända (stigen är sedan länge omöjlig att upptäcka) är däremot nytt, dvs från förrförra sekelskiftet och kom till i samband med att gamle soldaten Frans gick ur tjänst. I hans ställe kom den nye soldaten Sven Bengtsson Grahn. "Unga" Grahns soldattorp byggdes med uthus för ko och gris och höns och en gångstig trampades upp på gårdet mellan "Granstugan" och gården. Över ingångsdörren sitter indelningsverkets skylt med namn, nummer och kompani.

Bilden av Sven Grahn kan jag lätt frammana för mig, där han kommer på väg till och från dagsverke i grova stövlar, med fårat ansikte och vegamössan på sned över ena ögat och med en liten mjölkflaska greppad i den stora näven.

Här i torpet är det nu de bor, **Sven Bengtsson Grahn** från Saxtorp i Skåne, född 13/9 1868, soldat vid Hundra härads kompani - en prydnad för indelningsverket - tillsammans med hustrun **Selma Augusta**, född 7/9 1871 i gamla soldattorpet på Granby och dotter till f soldaten Frans Gran.

Sven och Selma är de sista boende i Granstugan. Efter deras bortgång och Granby gårds försäljning blir stället "jaktstugan" och så småningom uthyrt för fritidsboende.

SVEN GRAHNS

FAMILJEGRAV

← Föregående: Granbylund

Nästa: Holmboda →